

Samenvattingen van de voordrachten van 4 maart 2023

1) Philippe Lindekens: Juli 1960 – De post van de Europese vluchtelingen die Congo ontvluchtten na de onlusten van de onafhankelijkheid.

Het voormalige Belgisch Congo werd onafhankelijk op 30 juni 1960. De nieuwe staat kreeg de naam Republiek Congo, met als eerste president Joseph Kasa-Vubu, en als eerste minister Patrice Lumumba.

De opstand van de Force Publique begon op 5, 7 en 8 juli 1960. Er heerst paniek bij de Europeanen. De eerste versterkingen van het Belgische leger komen aan op 8 juli. Katanga scheidt zich af op 11 juli 1960 met als president Moïse Tshombe. De eerste blauwhelmen landden op 16 juli.

Door de onlusten kon de CMB-lijnboot Elisabethville 3 de postzakken in de haven van Matadi op 10 juli 1960 niet ontschepen en keerde de boot naar België terug. Op de poststukken werd in Brussel X een tweetalige stempel aangebracht met: 'Terug aan afzender wegens onmogelijkheid koerier in Kongo te ontschepen' (fig. 1).

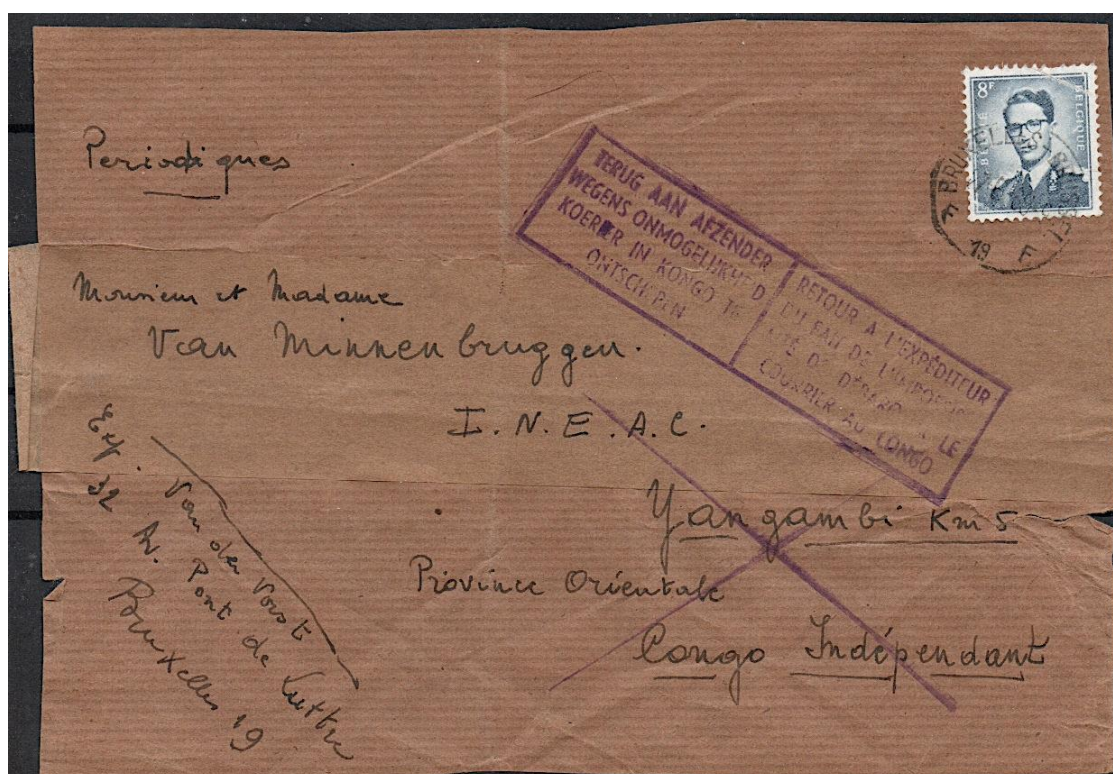

Fig. 1

De vluchtelingen konden hun briefwisseling in Oeganda (fig. 2) en Angola posten met een nieuwe frankering.

Fig. 2

We zien een postkaart door een Belgisch soldaat verstuurd met de stempel van de 'Centre Distribution Ministère Défense Nationale'.

De post van de vluchtelingen werd vanuit Léopoldville per vliegtuig naar Brussel geëvacueerd, waar ze bij aankomst door de administratieve diensten van het Rode Kruis verwerkt werd en vervolgens overgedragen aan het postkantoor Brussel X. Eenzelfde verrichting gebeurde in Luluabourg.

In Katanga krijgt de post van de vluchtelingen de stempel 'Base militaire Kamina' en de griffe 'Réfugié Vluchteling Kamina', samen met de rode stempel 'Het Rode Kruis van België' en de blauwe stempel 'Ministère des Affaires Africaines' (fig. 3).

Fig. 3

2) Mark Bottu: Transatlantic flights to the America's. Albert I with Képi: international use

Tot in 1933 werden brieven met bestemming de Verenigde Staten tot New-York per boot gebracht om vervolgens met lokale vliegtuigen eveneens Centraal-Amerika en de noordelijke landen van Zuid-Amerika te bereiken.

Er waren zes fases:

1) Aero-maritieme fase

Het merendeel van de brieven met bestemming Noord- en Centraal Amerika werd per boot naar New-York gebracht en van daaruit per vliegtuig verzonden.

SCADTA: *Sociedad Colombo Alemana de Transportes Aereos*, een vliegtuigmaatschappij gefinancierd door Duitsland. De Junkers-vliegtuigen vlogen van New-York tot de Colombiaanse stad Baranquilla en daarna Bogota. Baranquilla was een draaischijf voor de andere landen van Zuid-Amerika. De frankeringen moesten ook Colombiaanse zegels bevatten, zegels die men op de Colombiaanse consulaten kon kopen. Vanaf 15/1/1932 kon de taks ook met Belgische postzegels betaald worden.

Gekatapulteerde vluchten (fig. 1)

Katapultpost: briefwisseling gekatapulteerd vanuit een boot toen die nog op zee voer. De Fransen waren de eersten om brieven te versturen door een katapult te gebruiken vanop de *Île de France*. De Duitsers gebruikten de *S/S Bremen* vanaf 22 juli 1929. Op plus minus 500km van de kust werd een klein vliegtuigje gekatapulteerd. Hierdoor won men 24 uur. Gedurende de eerste vluchten werd een volgnummer op de brieven aangebracht.

Fig. 1

2) Aviso

Pierre Georges Latécoère bouwde in 1917 een vliegveld te Montaudran (Toulouse) en ontwikkelde een verbinding tussen Toulouse en Dakar (Senegal). In juni 1925 werd een commerciële verbinding ingehuldigd tussen Toulouse en Dakar. Op 1 maart 1928 werd een postdienst ingehuldigd tussen Frankrijk en Zuid-Amerika. De verbinding Dakar - Natal werd verzekerd door een snelboot 'Aviso' Belfort tot in 1935.

3) Zeppelin

Een reis per boot naar Brazilië duurde meer dan twee weken, per Zeppelin echter:

- Brazilië: 6 dagen
- Montevideo en Buenos Aires: 7 dagen
- Arica en La Paz: 8 à 9 dagen

In 1932 boden de lidstaten van de UPU een postdienst aan per Zeppelin naar Zuid-Amerika. Ondanks het feit dat er geen bijzonder contract was met België, konden Belgische brieven met Zeppelins verstuurd worden vanuit Friedrichshafen. Op de voorkant moest men naast een etiket 'per vliegtuig' ook de vermelding 'Graf Zeppelin' schrijven. De briefwisseling werd gecentraliseerd te Brussel 1 op de vooravond om 18uur. Tijdens zijn landing op 6 mei 1937 vatte de *Hindenburg* (LZ129) vuur. Dit betekende het einde van de trans-atlantische vluchten van de Zeppelins.

4) Schleuderflug (fig. 2)

In 1933 was het niet mogelijk om de kortst mogelijke afstand tussen Afrika (Bathurst, Gambia) en Zuid-Amerika (Natal) per vliegtuig te overbruggen. De Duitsers plaatsten halverwege de Atlantische Oceaan de catapult-boot Westphalia. De watervliegtuigen die de briefwisseling vanuit Bathurst overvlogen werden met een kraan aan boord gehesen. Daarna werd vanop de boot een vliegtuig naar Natal gecatapulteerd.

Fig. 2

5) Toulouse / Paris - Buenos Aires / Sao Paulo

Vanaf 5 januari 1936 zond Air France de briefwisseling één maal per week van Toulouse naar Buenos Aires. De Deutsche Lufthansa organiseerde twee vluchten per week. Vanaf 18 april vertrok er elke week op zondag een vlucht vanuit Parijs. Vanaf augustus 1936 werd ook Sao Paulo aangedaan.

3) Guy Coutant: Grote flaters op zegels

Guy toont enkele van de meest flagrante flaters op zegels. En dit beperkt zich niet alleen tot landen die zonder enige controle enorme hoeveelheden nutteloze zegels produceren, maar ook tot landen waar men het niet zou verwachten.

De meeste flaters vindt men terug op zegels uitgegeven ter ere van Christoffel Columbus. Zo houdt hij in San Marino zijn hand op een wereldbol, die toen nog niet bestond, en op die wereldbol zien wij... de kaart van Amerika (fig. 1).

Fig. 1

De fouten betreffen dikwijls historische onnauwkeurigheden, zoals Columbus die een telescoop gebruikt die pas twee eeuwen later uitgevonden werd, of die in zijn eerste reis vergezeld was van een pater, terwijl er in die eerste reis geen enkele geestelijke aan boord was (fig. 2).

Fig. 2

Soms gaat het over verkeerde personen die afgebeeld zijn, zoals in Newfoundland, waar verkeerdelijk Sebastian Cabot afgebeeld is op een zegel, terwijl het zijn vader John Cabot moest zijn. Of in Kroatië, die een zegel uitgeeft ter ere van de toondichter Luka Sorkočević, maar een afbeelding van de Amerikaanse president Thomas Jefferson op de zegel zet (fig. 3)!

Fig. 3

Sommige landen slagen erin om hun eigen vlag verkeerd af te beelden (Uruguay, Slovenië).

Twee van de meest lachwekkende fouten zijn echter te vinden in:

- Egypte, waar een zegel voor het kanaal van Suez verkeerdelijk het kanaal van Panamá toont (fig. 4).

Fig. 4

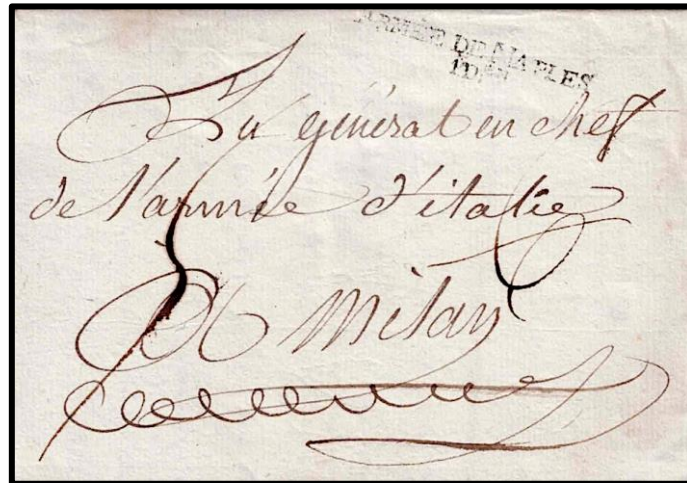
- In de Nederlandse Antillen, waar voor het huwelijk van de Nederlandse prinses Beatrix met Klaus van Amsberg een zegel uitgegeven wordt, die twee verliefde parkieten toont. Het zijn echter twee mannetjes...(fig. 5).

Fig. 5

4) Francis Kinard: De Fransen in het koninkrijk Napels (1799-1815)

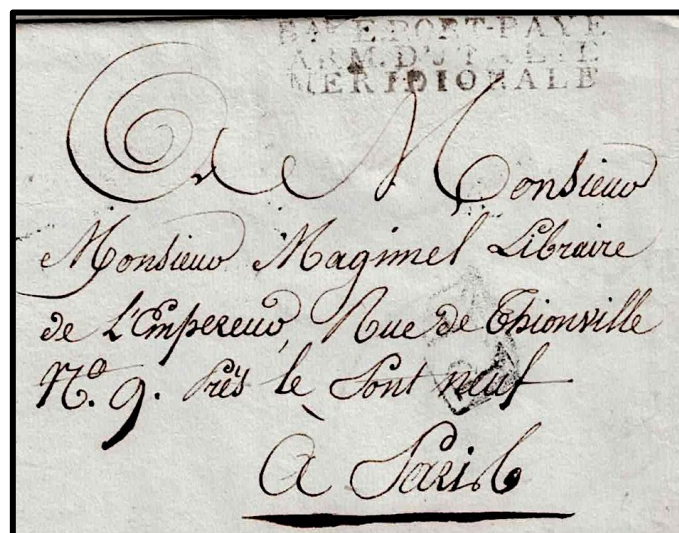
De Fransen bezetten de Pauselijke Staten en roepen de Romeinse republiek uit op 15 februari 1798. Einde 1798 trekken de Franse troepen naar Napels. Een wapenstilstand wordt afgesloten, maar die wordt geschonden door de Napolitanen. Als vergelding nemen de Fransen begin 1799 Napels in en roepen er de Parthenopeïsche republiek uit. Maar de Fransen, die teruggeroepen worden in het Noorden, worden verjaagd uit Napels en deze republiek houdt op te bestaan op 24 juni 1799.

Brief van 30 maart 1799, tijdens de Parthenopeïsche republiek, met de stempel "Armée de Naples"

Maar de Franse troepen, nu o.l.v. Bonaparte, boeken nieuwe overwinningen. Generaal Murat sluit een vredesverdrag af met koning Ferdiand IV van de Beide Siciliën. In 1805 verklaart de koning dat hij zich neutraal zal opstellen in de komende conflicten, in ruil voor het vertrek van alle Franse troepen uit zijn grondgebied.

Maar de komst, einde 1805, van Britse en Russische troepen, een echte schending van deze neutraliteit, doet Napoléon besluiten om Napels in te nemen. Dit gebeurt begin 1806, en Napoléon benoemt eerst zijn broer Joseph, later generaal Murat tot koning van Napels.

Brief van 11 augustus 1807, met de stempel "B^{an} E / ARM. D'ITALIE / MÉRIDIONALE"

Murat vergezelt Napoléon in zijn catastrofale campagne van Rusland in 1812, maar hij sluit zich in 1814 aan bij de vijanden van Frankrijk. Na de terugkeer van Napoléon van Elba, verzoent Murat zich met de keizer. Na Waterloo tracht hij vruchteloos zijn koninkrijk terug te winnen, maar hij wordt gevangen genomen en terechtgesteld op 13 oktober 1815.